

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Απάντηση στις προκλήσεις - Θέσεις για τα μεγάλα μέτωπα μιας κυβερνητικής πολιτικής

ΙΧ. Η πρόκληση της ανεργίας και της απασχόλησης

2. Είκοσι τρία μέτρα για μια ολοκληρωμένη πολιτική απασχόλησης

 Σχολιάστε το Εκτυπώστε το

Μέγεθος γραμματοσειράς:

A. Οργάνωση των δημόσιων υπηρεσιών και πολιτικών

1. Η παρακολούθηση των στόχων της Λισσαβόνας και η εφαρμογή ενός κυλιόμενου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Απασχόληση δεν αρκούν, αν θέλουμε να γίνει μία τομή που να υπερβαίνει τους ρυθμούς ανάπτυξης και άρα την καμπύλη της ελληνικής οικονομίας. Η καταπολέμηση της ανεργίας και η αύξηση της απασχόλησης αναγορεύονται από την ίδια την κοινωνία σε πρώτο μέλημα της κυβερνητικής πολιτικής. Αυτό πρέπει να αποτυπωθεί και οργανωτικά και πολιτικά με τη σύσταση **μόνιμης διυπουργικής επιτροπής για την ανεργία και την απασχόληση υπό την προεδρία του ίδιου του Πρωθυπουργού, με συντονιστή τον Υπουργό Απασχόλησης**. Η διυπουργική αυτή επιτροπή θα λειτουργεί «οριζόντια», κατά το επιτυχημένο και αποτελεσματικό πρότυπο της Διυπουργικής Επιτροπής Συντονισμού της Ολυμπιακής Προετοιμασίας (ΔΕΣΟΠ), κινητοποιώντας όλα τα υπουργεία, όλες τις δημόσιες υπηρεσίες, τις περιφέρειες, την τοπική αυτοδιοίκηση, τον ευρύτερο δημόσιο τομέα σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους.
2. Η **ποσοτικοποίηση των στόχων αύξησης της απασχόλησης και μείωσης της ανεργίας** και η σύνδεση τους με τους ετήσιους και πολυετείς στόχους της εθνικής οικονομίας καθώς και με τα βασικά μεγέθη του κρατικού προϋπολογισμού έχει ιδιαίτερη σημασία για την καλλιέργεια του αισθήματος κοινωνικής και πολιτικής ευθύνης και για τον έλεγχο τήρησης του χρονοδιαγράμματος. **Οι σχετικοί στόχοι της Λισσαβόνας** και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την απασχόληση πρέπει να είναι σημαντικές παράμετροι για την κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού. Η ποσοτικοποίηση αυτή, ιδίως ως προς την ανεργία, πρέπει να γίνεται κατά περιοχή, τομέα, κλάδο, ηλικιακή κατηγορία και επίπεδο εκπαίδευσης με απόλυτους αριθμούς καθώς πίσω από κάθε αριθμό κρύβεται ένα μεγάλο ανθρώπινο και κοινωνικό πρόβλημα που θίγει τον πυρήνα της προσωπικότητας του ανέργου.
3. Η λειτουργία της Διυπουργικής Επιτροπής για την Ανεργία και την Απασχόληση συνοδεύεται από την **ριζική αναδιάρθρωση των δημοσίων υπηρεσιών, που είναι αρμόδιες για την προώθηση της απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας. Καθώς και από την πλήρη μηχανοργάνωση του συστήματος καταγραφής και επιδότησης της ανεργίας**. Κατά τον τρόπο αυτό θα καταστεί εφικτή η πιστοποίηση τόσο των **συνθηκών απώλειας** (ή μη ανεύρεσης) εργασίας όσο και των **προϋποθέσεων επιδότησης**. Αυτό προϋποθέτει την κατάργηση του ΟΑΕΔ με τη σημερινή του μορφή και την αναδιοργάνωση του, αφενός μεν σε κεντρικό επιτελικό επίπεδο, αφετέρου δε με πλήρως αποκεντρωμένη μορφή, την ενίσχυση του Παρατηρητηρίου Απασχόλησης, την δημιουργία του e-ΟΑΕΔ, την ενίσχυση και επέκταση των Κέντρων Προώθησης Απασχόλησης σε συνεργασία με τους ΟΤΑ, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τους κοινωνικούς εταίρους και τους επιμέρους κλάδους της οικονομίας. Βασικός στόχος είναι η **προώθηση εξατομικευμένου προγράμματος για κάθε άνεργο**, (κάτι που τώρα γίνεται σε πολύ μικρή έκταση και με περιορισμένα αποτελέσματα), αλλά και η σημαντική αύξηση του ποσοστού μη επιδοτούμενων θέσεων εργασίας που είναι διαθέσιμες στην αγορά και διακινούνται μέσω του Παρατηρητηρίου Απασχόλησης και του e-ΟΑΕΔ.
4. **Πρέπει να δοθεί νέα ώθηση στις τομεακές και κλαδικές πολιτικές απασχόλησης**, δηλαδή σε δέσμες μέτρων ανά τομέα και κλάδο της οικονομίας από την οποία προέρχεται και στον οποίο επιθυμεί να απασχοληθεί κάθε άνεργος, με βάση έγκυρα και αναλυτικά στοιχεία για την εγγεγραμμένη ανεργία. Οι στοχεύσεις πρέπει να αφορούν τους εγγεγραμμένους ανέργους ανά τομέα, κλάδο, περιοχή, επίπεδο εκπαίδευσης και κατηγορία δεξιοτήτων. Κατά τον τρόπο αυτό μπορεί να διαμορφωθούν και στοχευμένες πολιτικές κινητικότητας ανέργων σε άλλους τομείς και κλάδους με βάση τις δεξιότητες, την ικανότητα

προσαρμογής και την εμπειρία από δραστηριότητες που δια γυμνού οφθαλμού δεν φαίνονται να είναι, αλλά είναι συναφείς με την προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία ή την εκπαίδευση του ανέργου.

5. Αυτό προϋποθέτει βέβαια ένα **ολοκληρωμένο και μηχανογραφημένο σύστημα καταγραφής και πιστοποίησης των δεξιοτεχνιών**: μηχανογραφημένο σύστημα καταγραφής και πιστοποίησης των δεξιοτεχνιών: την ανάπτυξη μιας εθνικής πολιτικής πιστοποίησης των γνώσεων, δεξιοτήτων και προσόντων του εργατικού δυναμικού, που με τη σειρά της, θα οδηγήσει στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή, με τη βοήθεια και τη συναίνεση των κοινωνικών εταίρων, ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού συστήματος αναγνώρισης, πιστοποίησης και κατοχύρωσης των γνώσεων, δεξιοτήτων και προσόντων του εργατικού δυναμικού. Η λειτουργία ενός τέτοιου συστήματος θα συμβάλλει, εκτός των άλλων, στην αύξηση της κινητικότητας της εργασίας, στη διευκόλυνση των εργοδοτών στην επιλογή προσωπικού και στην κατοχύρωση των δεξιοτήτων και προσόντων του εργατικού δυναμικού, επιφέροντας θετικά αποτελέσματα στις λειτουργίες της αγοράς εργασίας.
6. **Η προώθηση τοπικών δράσεων απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής με τη συνεργασία αφενός μεν της τοπικής αυτοδιοίκησης, αφετέρου δε των φορέων της κοινωνικής οικονομίας** μπορεί να αποδειχθεί πολύ αποτελεσματική, ιδίως για τους μακροχρόνια άνεργους και τους άνεργους άνω των 50, ιδίως στις λεγόμενες φθίνουσες περιοχές με ανεργία σαφώς υψηλότερη του εθνικού μέσου όρου. Ο λεγόμενος τρίτος τομέας, **ο τομέας της κοινωνικής οικονομίας**, μπορεί να προσφέρει έτσι σημαντικά κοινά στοιχεία απασχόλησης λύνοντας ταυτόχρονα σοβαρά προβλήματα στο χώρο της κοινωνικής πολιτικής. Ο τομέας της κοινωνικής οικονομίας πρέπει συνεπώς να οργανωθεί νομοθετικά με σαφή καθορισμό της αποστολής και του πεδίου του καθώς και των μη κερδοσκοπικών φορέων που δραστηριοποιούνται σε αυτόν. Το κοινωνικό κράτος έρχεται έτσι στο επίκεντρο του μοντέλου ανάπτυξης, αλλά και των ολοκληρωμένων πολιτικών απασχόλησης.
7. **Η ένταξη του ζητήματος της απασχόλησης και της ανεργίας στη βασική θεματολογία των Εθνικών Γενικών Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας είναι απολύτως αναγκαία, έτσι ώστε να καταστεί εφικτή σε αμέσως επόμενη φάση η κατάρτιση μιας Εθνικής Κοινωνικής Αναπτυξιακής Συμφωνίας.** Στη βασική αυτή θεματολογία, ιδιαίτερη θέση πρέπει να κατέχουν και άλλα θέματα, όπως η υγιεινή και η ασφάλεια των εργαζομένων, η δια βίου μάθηση, η εναρμόνιση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής. Στόχος όμως δεν μπορεί να είναι η κατάρτιση των κατωτάτων ημερομισθίων και μισθών. Μια πιθανή λύση θα ήταν η κλιμάκωση τους ανά περιφέρεια με βάση το κόστος ζωής και το μέσο κατά κεφαλή εισόδημα.
8. **Στο πλαίσιο αυτό, η διαχείριση του ΛΑΕΚ πρέπει να επανέλθει άμεσα στην ευθύνη των κοινωνικών εταίρων, με προσδιορισμένες και οριοθετημένες τις δράσεις που χρηματοδοτούνται μέσω του ΛΑΕΚ.**
9. **Μέτρα μείωσης του μη μισθολογικού κόστους εργασίας** για κατηγορίες επιχειρήσεων με βάση το μέγεθος (π.χ. μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις) ή τον κλάδο (π.χ. επιχειρήσεις έντασης εργασίας) ή για περιοχές με έντονα προβλήματα ανεργίας μπορεί και πρέπει να λαμβάνονται, εφόσον όμως δεν θίγουν τους όρους των συλλογικών συμβάσεων όλων των επιπέδων, το ασφαλιστικό καθεστώς του εργαζομένου και την χρηματοοικονομική και αναλογιστική αντοχή των ασφαλιστικών ταμείων. Πρέπει συνεπώς να υπάρχει πλήρης κρατική κάλυψη του σχετικού κόστους.
10. **Ιδιαίτερη κρίσιμη είναι η ανάπτυξη προληπτικών πολιτικών μέσω των ΚΠΑ**, έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η πρόγνωση επικείμενων αλλαγών στην αγορά εργασίας (και ιδίως επικείμενων προβλημάτων σε κλάδους ή ακόμη και μεμονωμένες επιχειρήσεις) και να αναλαμβάνονται έγκαιρα τα αναγκαία μέτρα προσαρμογής, όχι μόνο σε εθνικό και τοπικό, αλλά και σε κλαδικό και επιχειρησιακό επίπεδο.
11. Η ανάπτυξη **αποτελεσματικών πολιτικών σύζευξης της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας** μπορεί να επιτευχθεί κυρίως μέσα από την ανάληψη δράσεων από το δημόσιο, την τοπική αυτοδιοίκηση και τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας. Απαιτείται βέβαια η ανάπτυξη συστημάτων, δικτύων και διαδικασιών καταγραφής των κενών θέσεων εργασίας που σε συνδυασμό με την αξιόπιστη καταγραφή των δεξιοτήτων και των προσόντων των ανέργων, θα συμβάλλουν στην αποτελεσματική και έγκαιρη τοποθέτηση των ανέργων και στη μείωση ειδικών μορφών ανεργίας (ανεργία τριβής, ανεργία αναζήτησης εργασίας).

B. Επαναξιολόγηση και ενίσχυση των ακολουθούμενων παθητικών και ενεργητικών πολιτικών

12. **Απολύτως αναγκαία είναι σε κάθε περίπτωση η ριζική αναθεώρηση των παθητικών πολιτικών και ιδίως των επιδομάτων ανεργίας με τη δραστική αύξηση της αντίστοιχης δημόσιας δαπάνης και άρα του επιδόματος ως ποσοστού του κατώτερου ημερομισθίου, τη σημαντική παράταση του χρονικού διαστήματος για το οποίο αυτά παρέχονται και τη σύνδεση τους όχι μόνο με προγράμματα κατάρτισης ή επανακατάρτισης, αλλά και με προγράμματα κοινωνικής απασχόλησης.**

Είναι, για παράδειγμα, αδιανόητο ένας εγγεγραμμένος άνεργος να παύει από ένα σημείο και μετά να καλύπτεται με ασφάλιση υγείας. Αυτό πρέπει να θεωρείται αυτονόητο δικαίωμα κάθε εγγεγραμμένου ανέργου που αναζητά εργασία, ρίς χρονικό περιορισμό.

13. **Με τον τρόπο αυτό γίνεται ευκολότερη η αντιμετώπιση της προφανούς σχέσης που υπάρχει μεταξύ ανεργίας και φτώχειας, έτσι ώστε να διασφαλίζεται μέσω των επιδομάτων και άλλων συνδυασμένων πολιτικών και μέτρων ένα εγγυημένο επίπεδο αξιοπρεπούς διαβίωσης κάθε νοικοκυριού που πλήττεται από την ανεργία. Αυτό είναι προφανές ότι πρέπει να αφορά και τους νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας που εκ των πραγμάτων δεν διαθέτουν προϋπηρεσία και ασφαλιστικό βίο καθώς και τους αυτοαπασχολούμενους που αναζητούν πλέον θέση εξαρτημένης εργασίας.**
14. **Η ασφάλιση της ανεργίας πρέπει να ενισχυθεί και μέσω των επαγγελματικών ταμείων,** που εκτός από τρίτος πυλώνας του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος πρέπει να λειτουργεί και ως πυλώνας της ασφάλισης της ανεργίας. Συμπεριλαμβανομένης και της φάσης ανασυγκρότησης **για τους αυτοαπασχολούμενους** που αναγκάζονται να διακόψουν την επαγγελματική τους δραστηριότητα προκειμένου να επανενταχθούν με καλύτερους όρους στην αγορά.
15. **Τα προγράμματα κατάρτισης και επανακατάρτισης για τους άνεργους** πρέπει να επαναξιολογηθούν σε πιο ρεαλιστική βάση ώστε αυτά να λειτουργούν πράγματι στο πλαίσιο μιας ενεργητικής πολιτικής και όχι ως υποκατάστατο των επιδομάτων. Είναι ανάγκη περισσότερο κονδύλια να διοχετευθούν στις τοπικές δράσεις απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής και στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας.
16. **Η ενίσχυση της μικρής επιχειρηματικότητας που παράγει νέες θέσεις απασχόλησης με την συνένωση των δράσεων του ΕΟΜΜΕΧ και του ΟΑΕΔ** πρέπει να είναι μία σταθερή και βασική επιλογή της πολιτικής απασχόλησης. Το ίδιο φυσικά ισχύει **για την γυναικεία και την νεανική επιχειρηματικότητα,** ενώ απολύτως συναφή είναι τα προγράμματα **αγροτικής επιχειρηματικότητας** και ιδίως αυτά που αφορούν νέους αγρότες και γυναίκες αγρότισσες σε συνδυασμό με την ανάγκη, όσο γίνεται μεγαλύτερης «τριτογενοποίησης» του πρωτογενούς τομέα.
17. **Η ένταξη των μερικώς απασχολούμενων και των απασχολούμενων με σύμβαση έργου που υποκρύπτει σύμβαση εργασίας στο σύστημα ασφάλισης ανεργίας** είναι απολύτως αναγκαία μέτρα για την ορθολογική και πειστική λειτουργία του συστήματος.
18. **Η κατ' εξαίρεση πρόσληψη στο δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα των κατόχων διδακτορικού διπλώματος, ηλικίας έως 40 ετών,** είναι ένα συμβολικό μέτρο που δείχνει ότι το κράτος σέβεται και επιβραβεύει τον κόπο και τις επιδόσεις των νέων ανθρώπων με αξιοκρατικά κριτήρια.

Γ. Ειδικότερα μέτρα για την απασχόληση των γυναικών και των νέων καθώς και των εργαζόμενων μέσης ηλικίας.

19. Με δεδομένο ότι το πρόβλημα της ανεργίας εστιάζεται στη φάση της εισόδου στην αγορά εργασίας και θίγει κυρίως τους νέους ως 26 ετών και πρωτίστως τις νέες γυναίκες – απόφοιτες λυκείου, **τα πρώτα μέτρα πρέπει λογικά να αφορούν το ίδιο το εκπαιδευτικό σύστημα, δηλαδή το πρόγραμμα σπουδών του λυκείου και το σύστημα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.** Ο κάθε απόφοιτος λυκείου πρέπει να διαθέτει τον στοιχειώδη εξοπλισμό που ζητά η αγορά εργασίας: ικανοποιητική γνώση της αγγλικής και επαρκή ικανότητα χρήσης του ηλεκτρονικού υπολογιστή και του Διαδικτύου. Τα στοιχειώδη αυτά προσόντα πρέπει να αποκτηθούν και από τους παλαιότερους αποφοίτους λυκείου που αναζητούν εργασία, με την οργάνωση στοχευμένων εντατικών προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης για όσους από αυτούς είναι εγγεγραμμένοι άνεργοι ηλικίας μέχρι 35 ετών.

20. Με δεδομένο ότι η χαμηλή απασχόληση των γυναικών συνδυάζεται με το οξύτατο δημογραφικό πρόβλημα της χώρας και την υπογεννητικότητα (που δεν αφορά τόσο το τρίτο ή τέταρτο παιδί όσο το πρώτο και το δεύτερο, άρα την ίδια τη δυνατότητα να φτιάξουν οι νέοι άνθρωποι οικογένεια), απαιτούνται **θαρραλέα μέτρα συμφιλίωσης της οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής στην κρίσιμη φάση της έναρξης της κοινής ζωής των νέων ζευγαριών**. Και επειδή η ολοκλήρωση του δικτύου των βρεφονηπιακών σταθμών, των ολοήμερων νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων και όλων των συναφών υποστηρικτικών υπηρεσιών και μεταβιβαστικών πληρωμών, αφορά απευθείας το ίδιο το κράτος, το ζητούμενο για την αγορά εργασίας και τη σχέση εργοδοτών – εργαζομένων είναι η ανάληψη από το κράτος του κόστους επέκτασης της γονικής άδειας για την μητέρα ή τον πατέρα σε 24 τουλάχιστον μήνες για κάθε νεογέννητο παιδί, δηλαδή στον ευρωπαϊκό μέσο όρο.
21. Με αφετηρία τις ισχύουσες, αλλά δυστυχώς ανεφάρμοστες, ρυθμίσεις του νόμου 3227/ 2004, είναι αναγκαίο να προβλεφθεί η κάλυψη από το κράτος του συνόλου των εργοδοτικών εισφορών επί δύο (και όχι μόνο ένα) χρόνια ως προς τους **νέους ως 24 ετών που προσλαμβάνονται**.
22. Κατά την ίδια λογική για τις **άνεργες μητέρες των ανήλικων παιδιών** που προσλαμβάνονται, οι εργοδοτικές εισφορές πρέπει να καλύπτονται επί δύο (και όχι μόνο ένα) χρόνια για κάθε ανήλικο παιδί.
23. Οι ρυθμίσεις του νόμου 3227/2004, **για ανέργους που βρίσκονται κοντά στις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης**, τίθενται αμέσως σε εφαρμογή με την αντίστοιχη χρηματοδότηση και συνδυάζονται με την οργάνωση του τομέα της κοινωνικής οικονομίας, κατά προτεραιότητα στις φθίνουσες περιοχές αλλά όχι μόνον.

Σχόλια: